

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО ЖАНРУ ЗАГАДКИ

Проніна Г. М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри перекладу та іноземних мов

Навчально-наукового інституту промислових та бізнес-технологій

Українського державного університету науки і технологій

м. Дніпро, Україна

Функціонування мовленнєвого жанру загадки передбачає потенційно можливу (за певного ситуативно зумовленого дискурсивного контексту, наприклад, ігрового) актомовленнєву актуалізацію автентичних паремійних текстів (загадок), котрі забезпечують ідентифікацію типу спілкування адресатом мовлення як відповідного жанру мовлення, тобто, загадки, і водночас виступають імпліцитними конвенційними регламентаторами мовленнєвих дій адресанта та адресата.

З огляду на зазначене, дослідження загадки як мовленнєвого жанру вимагає використання синтетичного інструментарію методів і прийомів її вивчення в основному в межах двох наукових лінгвістичних парадигм – прагматичної (комунікативно-функційної) та когнітивної (когнітивно-дискурсивної).

Розкриття особливостей дискурсивного функціонування мовленнєвого жанру загадки, механізму комунікативно-прагматичного впливу адресанта на адресата загадки, а також виокремлення концептуально-фреймової структури загадки як жанру мовлення неможливе без інтеграції дослідницьких методологічних векторів теорії мовленнєвих жанрів, теорії мовленнєвої комунікації, лінгвістичної прагматики та когнітивної лінгвістики.

Зокрема, доцільним постає використання описового методу (для опису жанроутворювальних ознак загадки), структурного аналізу (для розгляду загадки з позицій аналізу формального діалогу), аналізу мовленнєвих актів та прагматичного аналізу (для розгляду узгоджених між собою реплік діалогу загадки, потенційно вербалізованих у мовленні варіативною кількістю мовленнєвих актів, а також для вичленовування на рівні висловлення в межах діалогу досліджуваного мовленнєвого жанру загадки прямих та індириктних (непрямих) мовленнєвих актів і засобів вираження їхньої ілюктивної сили).

Крім того, метод порівняння видається доцільним інструментом дослідження тих загадок, що мають аналогічні денотати (відгадки) і різні форми вираження запиту (експліцитну та імпліцитну).

Методи концептуального аналізу та фреймового моделювання варто використовувати для встановлення концептуально-фреймової структури загадки як жанру мовлення.

Прийом кількісних підрахунків забезпечить простеження частотності вияву певних мовленнєвожанрових особливостей загадки на кожному етапі дослідження.

Література:

1. Бацевич Ф.С. Лінгвістична генологія : проблеми і перспективи. Львів : ПАІС, 2005. 264 с.
2. Бацевич Ф.С. Мовленнєвий жанр у дискурсі : проблеми виділення і комунікативного аналізу. Мовознавство. 2005. № 2. С. 41–51.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К. : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. К. : Академія, 2003. 464 с.
5. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства : підручник. К. : Академія, 2006. 423 с.
6. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації : Підручник. Черкаси : Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЄВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРСОНАЖУ (НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНЬОГО БЕСТСЕЛЕРУ «АЛАДДІН»)

Ройко Д. Д.

студентка 2-го курсу

*Криворізького державного педагогічного університету
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Давиденко Н. І.

*асистент кафедри перекладу та слов'янської філології
Криворізького державного педагогічного університету
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Образ героя художнього твору складається з безлічі факторів: характер, зовнішність, професія, захоплення, коло знайомих, ставлення до себе та оточуючих. Один з головних аспектів – це мова персонажа, що повною мірою розкриває і його внутрішній світ, і спосіб життя. Мовленнєва характеристика (мовний портрет) – показ індивідуальних особливостей персонажів літературного твору за допомогою їхньої мови (особливого добору слів, виразів, мовних зворотів тощо як засобу